

Haderslev Tunneldal

Beskrivelse

Haderslev Tunneldal

Haderslev Tunneldal strækker sig over en ca. 25 km. lang strækning fra Lillebælt i øst og til Vojens i vest.

Dalen er præget af skove, søer og vandløb samt fjorden mod øst.

Området er meget kuperet, så det effektive landbrug udgør kun en begrænset andel af arealet.

Haderslev Fjord er med sine 12 km. en lang og smal fjord, der er omkranset af skove, enge og dyrkede arealer. I den inderste del ligger Haderslev by helt ned til fjorden.

I Haderslev ved Lavgade forbindes fjorden med Haderslev Indre Dam via Møllestryget, der blev etableret i år 2000. En 450 år gammel fiskespærring blev da fjernet, så havørreder og laks nu igen har fri passage.

Haderslev Indre Dam er en ca. 4,6 ha. stor sø, der ligger i det ca. 9 ha. store område, som kaldes Damparken. Haderslev Indre Dam blev "etableret" i 1958 i forbindelse med etableringen af omkørselsvejen omkring Haderslev By - den gamle hovedvej 10, der efterfølgende er aflastet af den sønderjyske motorvej.

Vest for omkørselsvejen ligger Haderslev Dam, der med sine ca. 260 ha. er Sønderjyllands næststørste sø. Søen har en længde på 5 km. og en maks. bredde på 500 m.

Syd for Haderslev Dam ligger Haderslev Dyrehave, der blev etableret i 1994. Området på ca. 150 ha. består primært af skov men også af ca. 45 ha. overdrev/slette, der bliver afgræsset af den store bestand på ca. 250 Dådyr og 20 Krondyr.

Vest for Haderslev Dam finder vi Hindemede på ca. 47 ha. Hindemede er en gammel sø, der i 1935 blev afvandet. I løbet af næsten 60 år havde området sat sig med ca. 1,5 m., hvorfor det blev sværere og sværere at dyrke området. I 1994 blev området derfor genoprettet som sø.

Fakta
 Kommune: [Haderslev](#)
 Areal: 6859 hektar
 Ejerforhold:

De tre alvorligste trusler:
 - Færsel
 - Tilgroning
 - Vandforurening

De tre mest påkrævede forbedringer:
 - Færdselsbegrænsning
 - Mindsket gødskning & gyllespredning
 - Øget græsning/høslæt

Sidevisninger

Denne måned: 161
 Sidste måned: 374

Syd for Hindemade finder vi det store skovområde på 300 ha., der hedder Pamhule Skov. Ca. halvdelen af skoven er bevokset med bøg, mens den anden halvdel består af eg, ask og forskellige nåletræer.

Dele af skoven er udlagt til urørt skov, mens man i andre dele foretager plukhugst.

Vest for Hindemade og Pamhule Skov finder vi Christiansdal Vandkraftanlæg og Tørning Mølle, der foruden vandløb, skov og eng også huser ældre haver med gamle træer.

Mellem Christiansdal Vandkraftanlæg og Tørning Mølle finder vi de 2 mindre skove Teglholt og Kirkekobbøl Skov, der i alt er på ca. 50 ha. Skovene består primært af Bøg og Ask.

Vest for Tørning Mølle finder vi endelig Sandkule Skov på ca. 50 ha. og Stevning Dam, der er anlagt kunstigt i middelalderen.

Adgangsforhold

Hindemade:

Den letteste måde at komme til Hindemade er ved at køre gennem Hammelev mod Christiansdal Mølle. På vejen hertil møder vi et skilt mod Hindemade. Der køres ca. 1 km. ad grusvej helt ned til søen, hvor der er anlagt parkeringsplads.

Rundt om Hindemade er anlagt en sti, hvorfra der er fin udsigt ud over søen.

Turen er ca. 3 km. lang.

I det sydvestlige hjørne er i februar 2007 opstillet et fugletårn, hvor man stå i tørvej og overskue en stor del af arealet.

FAKTA OM FUGLE

Danmarks fugle

De vigtigste fuglelokaliteter

Truede og sjældne ynglefugle

Om lokaliteten

Beskrivelse

Status

Optællingsvejledninger

Caretakere

Observationer

Dellokaliteter

Observationer

Optællingsresultater og fokusarter

Vigtige arter

Hvepsevåge

Rød Glente

Fjordterne

Status

Havørn:

Et par Havørne slog sig ned i Haderslev Tunneldal i 2005, hvor parret ynglede, men hvor der ikke kom unger på vingerne, da forældrefuglene var uerfarne.

I 2006 var forældrene blevet mere "modne", og det lykkedes således for parret at få en unge på vingerne.

De gamle fugle kan iagttages fra bl.a. Haderslev Dyrehave, hvor man fra "Dronningens Udsigt" har en god oversigt over hele Haderslev Dam og Hindemade.

På nordsiden af Haderslev Dam kan fuglene iagttages fra engen syd for Haderslev Sygehus.

En yngre havørn er blevet iagttaget ved Hindemade og omkring Pamhule Skov i 2006.

Fiskeørn:

Fiskeørnen er en hyppig trækgæst i april og september, ligesom arten regelmæssigt oversommer i området. Der er ikke bevis på yngel, men arten har været mistænkt for at yngle, bl.a. fordi familier med 2 gamle fugle og 1-2 unger er blevet iagttaget i august.

Fiskeørnen iagttages fra de samme 2 poster, hvorfra Havørnen iagttages. Herudover er den vestlige del af Hindemade et godt sted, bl.a. fordi de små søer vest for Hindemade indeholder klart vand. Fiskeørnen fanger hyppigt fisk i disse små søer.

Rød Glente:

Den Røde Glente yngler med et par i Tunneldalen.

I 2007 er fuglen både set ved Tørning Mølle og Christiansdal d. 18 marts.

Hvepsevåge:

Hvepsevågen har en god bestand på ca. 5 par i området. 2 par yngler syd for Haderslev Dam og kan i starten af juni ses i territorieflugt over Dyrehaven. (Fra Dronningens Udsigt).

Fjordterne:

Haderslev Dam har en vigtig bestand af Fjordterner på 20-25 par, der alle yngler på "mågeøen" ud for Haderslev Sygehus sammen med Hættemåger.

Fjordternen ankommer allerede omkring 1. april og kan ses i hele Tunneldalen fra Haderslev Fjord til Stevning Dam. Fuglen er let at komme tæt på i Haderslev Indre Dam.

Stor Hornugle:

Den Store Hornugle er iagttaget ved Hindemade i 2005.

Det vides ikke, om arten yngler i området.

Isfugl:

Isfuglen er en karakterfugl i området med op til 8 par!

Bestanden har fået et løft, efter at "Isfuglemanden" Horst Boedler fra Flensborg har opsat redekasser til fuglene.

2 sikre steder for iagttagelse af arten er Hindemåde - især i den vestlige del, eller langs med kanalen og Tørning Mølleø, hvor en eftersøgning i grenene over vandet ofte giver positivt resultat.

Sortspætte:

I 2005 blev Sortspætten fundet ynglende for første gang i Tunneldalen, idet et par fik unger på vingerne fra et gammelt elletræ i Teglholt Skov. I 2006 lykkedes det ikke for fuglen at få unger på vingerne sandsynligvis på grund af det kolde forår. Dette år var redetræet flyttet til en anden del af Tunneldalen.